

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 5, 2023

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof van Justitie van de Europese Unie

[Hof van Justitie van de Europese Unie, ECLI:EU:C:2023:277](#) 30-03-2023

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:PHR:2023:261](#) 03-03-2023

[Hoge Raad, ECLI:NL:PHR:2023:260](#) 03-03-2023

Hof

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2023:826](#) 04-04-2023

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2023:517](#) 28-03-2023

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2023:642](#) 28-03-2023

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2023:651](#) 21-03-2023

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2023:873](#) 16-03-2023

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:2222](#) 14-03-2023

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2023:515](#) 21-02-2023

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2022:2853](#) 21-12-2022

Rechtbank

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2023:2373](#) 05-04-2023

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2023:4764](#) 04-04-2023

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2023:1804](#) 29-03-2023

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:2158](#) 29-03-2023

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2023:1728](#) 29-03-2023

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2023:4412](#) 29-03-2023
[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:2696](#) 22-03-2023
[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2023:1467](#) 22-03-2023
[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:2444](#) 17-03-2023
[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2023:2364](#) 13-03-2023
[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2023:2423](#) 09-03-2023
[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2023:2118](#) 08-03-2023
[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:2140](#) 08-03-2023
[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:2815](#) 08-03-2023
[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2023:2417](#) 02-03-2023
[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2022:5949](#) 21-12-2022

Antillen

[Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, ECLI:NL:OGHACMB:2023:45](#) 28-03-2023

RECHTSPRAAK

Onder meer door een gebrekkige dossiervorming handelt de notaris onzorgvuldig bij de beoordeling van de feitelijke wilsbekwaamheid testatrice.

Ter zake van de vraag of testatrice feitelijk wilsbekwaam was, overweegt het hof dat het niet aan hem is om te beoordelen of erflaatster ten tijde van het passeren van het testament feitelijk wilsbekwaam was, maar of de notaris daaraan in de gegeven omstandigheden moest twijfelen. Het hof is, net als de kamer, van oordeel dat de notaris onvoldoende zorgvuldig is geweest en onvoldoende onderzoek heeft gedaan om dit naar behoren te kunnen beoordelen. Kijkend naar het stappenplan constateert het hof dat sprake was van een aantal objectieve indicatoren: een cliënt op hoge leeftijd, die niet meer zelfstandig woonde en haar administratie niet in eigen beheer had. Bovendien kwam het verzoek tot dienstverlening van de financieel adviseur, die daarbij ook de instructies voor de kernbepalingen van het testament aan de notaris opgaf. Dergelijke indicatoren vergen extra oplettendheid van de notaris en kunnen volgens het stappenplan een nader onderzoek naar de wilsbekwaamheid nodig maken. Als hiervan wordt afgezien, is het volgens het stappenplan verstandig om in het dossier vast te leggen dat en waarom de indicatoren voor de notaris geen aanleiding zijn nader onderzoek te doen naar de feitelijke wilsbekwaamheid. De notaris heeft aangevoerd dat zij – op basis van haar eigen waarneming in het persoonlijk gesprek met erflaatster – een dergelijk nader onderzoek niet nodig achtte. Niet is gebleken dat de notaris haar keuze om tot deze afweging te komen in haar dossier heeft vastgelegd. Ook heeft ze geen aantekeningen van haar gesprek met erflaatster gemaakt (zo bevestigde zij ter zitting in hoger beroep). Het hof is van oordeel dat van een zorgvuldig handelend notaris had mogen worden verwacht dat zij – ten behoeve van haar dossiervorming – in ieder geval de kern van haar gesprek met erflaatster zou hebben vastgelegd. Nu is het zowel voor klager als voor de notaris niet mogelijk na te gaan hoe de notaris – op basis van één gesprek van (ruim) een half uur – tot haar beslissing is gekomen om geen nader onderzoek te verrichten naar de wilsbekwaamheid van erflaatster.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 21-03-2023

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2023:651

Zaaknummer: 200.314.272/01 NOT

Rechters: C.H.M. van Altena, H.T. van der Meer en J.T.A. van der Stok

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Enig erfgenaam/vereffenaar moet informatie verschaffen aan de legitimaris en aan hem een voorschot uitbetalen.

Legitimaris/eiser is onterfd door zijn in 2018 overleden vader en wil nu dat zijn zus/gedaagde (die vereffenaar is in de door haar beneficiair aanvaarde nalatenschap) wordt veroordeeld om bankafschriften en andere gegevens te verstrekken (art. 4:78 lid 1 BW). De rechtbank oordeelt dat eiser recht heeft op de informatie die hij nodig heeft om zijn legitieme portie vast te stellen. Hij kan deze aanspraak geldend maken tegenover gedaagde, die als enig erfgenaam en in verband met haar beneficiare aanvaarding ex artikel 4:195 lid 1 BW vereffenaar is. Aldus is zij belast met het beheer van de nalatenschap en gehouden om een boedelbeschrijving te maken waarin alle bezittingen en schulden van de nalatenschap per overlijdensdatum van de vader zijn opgenomen. Gedaagde heeft in deze procedure een boedelbeschrijving (per oktober 2022) in het geding gebracht. Eiser betwist dat daarin alle bezittingen en schulden van de nalatenschap – althans de waarde daarvan per overlijdensdatum van de vader – zijn opgenomen. Zo is een van de woningen die indertijd was gekraakt in de boedelbeschrijving van gedaagde opgenomen voor € 1 en is de vermelde waarde van de woningen niet met stukken onderbouwd. Uit een brief van januari 2023 van het kantongerecht kan ook worden afgeleid dat gedaagde geen boedelbeschrijving ter griffie van de rechtbank heeft neergelegd. Zij is in zoverre dan ook nalatig met de nakoming van haar verplichtingen als vereffenaar zoals beschreven in artikel 4:211 lid 1 en 3 BW. Vervolgens gaat de rechtbank per ‘informatiebron’ na of gedaagde de gevraagde stukken moet verstrekken en wijst het gevorderde deels af en deels toe. De vordering om een overzicht van alle zich op de overlijdensdatum in een aantal woningen bevindende roerende te verstrekken wordt afgewezen omdat ter zitting onbetwist is betoogd dat onder meer kunstvoorwerpen omstreeks het overlijden van de vader uit de woningen zijn verdwenen en dat gedaagde pas na het overlijden toegang had tot de woningen. De gevraagde veroordeling zou op dit punt tot executieproblemen leiden. Tevens wordt gedaagde veroordeeld om een voorschot aan de legitimaris uit te keren. Daarbij is mede relevant dat afgeleid kan worden dat zich in de nalatenschap voldoende middelen bevinden om een voorschot te betalen en er kennelijk voldoende was om al € 70.000 uit te keren aan de zeven legatarissen.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 22-03-2023

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2023:1467

Zaaknummer: 725372

Rechters: Q.R.M. Falger

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank benoemt in drie casus een vereffenaar.

In drie zaken (ECLI:NL:RBROT:2023:2417, ECLI:NL:RBROT:2023:2419 en ECLI:NL:RBROT:2023:2420) benoemt de rechtbank een vereffenaar. In zaak ECLI:NL:RBROT:2023:2427 is de verzoeker de door de kinderrechter benoemde bijzonder curator over de vier minderjarige erfgenamen van de overledene. Op grond van artikel 4:203 lid 1 onder a BW kan de rechtbank bij beneficiare aanvaarding, een vereffenaar benoemen op verzoek van een erfgenaam. Aan deze voorwaarde is voldaan, omdat verzoeker als wettelijk vertegenwoordiger optreedt namens de erfgenamen. De rechtbank is van oordeel dat er ook voldoende belang is om een vereffenaar te benoemen, omdat de nalatenschap van erflater nu onbeheerd is, terwijl er wel een woning in de nalatenschap zit die op dit moment onbewoond en onbeheerd is.

In zaak ECLI:NL:RBROT:2023:2419 wordt de vereffenaar benoemd op verzoek (art. 4:203 BW) van de bewindvoester over de goederen van een erfgenaam die namens deze erfgenaam de nalatenschap beneficiair heeft aanvaard. Nu een ander kind van erflater vermist is en geen bekende woon- of verblijfplaats heeft, komt de vereffening niet van de grond.

In zaak ECLI:NL:RBROT:2023:2420 verzoekt de hypothecaire schuldeiser ex artikel 4:204 lid 1 onder a BW om de benoeming. Volgens de rechtbank kan deze schuldeiser als belanghebbende worden aangemerkt, omdat door het overlijden van erflater de hypothecaire geldlening opeisbaar is geworden. Verzoekster kan echter niet tot openbare verkoop van de woning overgaan, omdat zij de verkoop vanwege het onbekend zijn van erfgenamen niet rechtsgeldig kan aanzeggen. Zij heeft er daarom belang bij dat een vereffenaar benoemd wordt, waar een openbare verkoop aan kan worden aangezegd.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 02-03-2023

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2023:2417

Zaaknummer: C/10/652141 / HA RK 23-123

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verzoek om huurvoortzetting wordt afgewezen omdat de (te grote) woning niet passend is en eiser daarom niet in aanmerking komt voor een huisvestingsvergunning.

De kantonrechter laat in het midden of sprake is van een hoofdverblijf/duurzame gemeenschappelijke huishouding. De vordering tot huurvoortzetting wordt afgewezen omdat eiser niet in aanmerking komt voor een huisvestingsvergunning, artikel 7:268 lid 3 onder c BW. Vast staat dat zo'n vergunning vereist is en dat eiser deze niet heeft overgelegd. Ook is onvoldoende onderbouwd dat eiser op korte termijn voor een huisvestingsvergunning in aanmerking komt. Voor het verkrijgen van een huisvestingsvergunning is namelijk (onder meer) van belang of de woning bij de gezinssamenstelling van de aanvrager past. Vast staat dat het hier gaat om een zeskamerwoning. De verhuurder heeft betoogd dat de woning daarmee niet 'passend' is voor eiser als alleenstaande. Eiser heeft hiertegen ingebracht dat hij trouwplannen heeft, graag met zijn (toekomstige) vrouw wil gaan samenwonen in de woning, zij een kinderwens hebben en dat daarmee is voldaan aan het passendheidscriterium. De kantonrechter volgt eiser hierin niet. Het betoog is niet met enig bewijsstuk onderbouwd en bovendien zijn de (eventuele) toekomstplannen niet van doorslaggevend van belang voor de vraag of eiser op dit moment voor een huisvestingsvergunning in aanmerking komt.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 08-03-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:2815

Zaaknummer: 10094048 \ CV EXPL 22-5500

Rechters: J.J. Dijk

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Notaris heeft niet onzorgvuldig gehandeld jegens de zus van erflater toen bleek dat erflater een (haar onbekende) zoon achterliet.

Na het overlijden van de broer van klaagster heeft zij diens uitvaart geregeld en daarna contact opgenomen met de notaris over de wijze van aanvaarding van de nalatenschap. Uit die contacten blijkt de bedoeling van klaagster en haar broers om zodra de lopende recherche bij het bevolkingsregister is afgerond beneficiair te aanvaarden. Uit dit onderzoek volgt dat erflater een zoon heeft achtergelaten. Kort en goed verwijt klaagster de notaris dat deze haar niet heeft bericht dat het afstammelingenonderzoek nog moest worden uitgevoerd. Als zij dit had geweten, had klaagster anders gehandeld met betrekking tot onder meer de door haar verstrekte opdracht tot ontruiming van erflaters woning en de daaruit voortvloeiende kosten. Het tuchthof gaat hier niet in mee. Uit de door de notaris overgelegde stukken blijkt voldoende de wijze en inhoud van de communicatie van de notaris met klaagster. Van een onzorgvuldige/gebrekkige communicatie van de kant van de notaris is niet gebleken. Op verzoeken van klaagster is voldoende tijdig en ook inhoudelijk adequaat door ofwel de notaris ofwel een medewerkster van haar kantoor gereageerd. Van een onzorgvuldige omgang met persoonlijke stukken is evenmin gebleken.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 28-03-2023

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2023:642

Zaaknummer: 200.317.852/01 NOT

Rechters: A.D.R.M. Boumans, A.R. Sturhoofd en J.W. van Zaane

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Na akte van eisvermindering is absolute competentiegrens niet overschreden en is kantonrechter bevoegd.

De ouders van gedaagde en eiser zijn respectievelijk in 2010 en 2020 overleden. In de onderhavige procedure is de primaire vordering van eiser een verklaring voor recht dat de omvang van die beide nalatenschappen wordt vastgesteld zoals omschreven in de dagvaarding. In incident vordert gedaagde dat de kantonrechter zich onbevoegd verklaart en de zaak verwijst naar de rechtbank. Gedaagde legt hieraan ten grondslag dat de primaire vordering van eiser luidt dat de kantonrechter de erfrechtelijke vordering van hemzelf en gedaagde in de nalatenschap vaststelt op circa € 98.850. Dit bedrag gaat de absolute competentiegrens van de kantonrechter van maximaal € 25.000 te boven. Hierop heeft eiser in zijn conclusie van antwoord in het incident, tevens houdende akte vermindering van eis in de hoofdzaak, zijn primaire eis verminderd en gewijzigd. Thans wordt gevorderd dat wordt vastgesteld dat ter zake van de nalatenschap van vader een bedrag van circa € 3.333 alsnog dient te worden bijgeteld bij het reeds vastgestelde bedrag van de nalatenschap van vader. Na de eisvermindering is geen sprake van een overschrijding van de competentiegrens en dus wordt de vordering van gedaagde afgewezen. In de hoofdzaak zal de kantonrechter een mondelinge behandeling bepalen.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 09-03-2023

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2023:2423

Zaaknummer: 10236370 CV EXPL 22-4929

Rechters: P.G.J. van den Berg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Ondanks het ontbreken van expliciete toestemming van de/alle erfgenamen is de advocaat niet onbevoegd om na het overlijden van de gedaagde het woord te voeren in een reeds lopende procedure.

In deze zaak is in geschil of tussen eiser en de inmiddels overleden gedaagde een koopovereenkomst is gesloten. Ter zitting stelt eiser eerst nog (opnieuw) aan de orde dat volgens hem de conclusie van antwoord en de conclusie van dupliek onbevoegd zijn ingediend, omdat X vanaf het overlijden van gedaagde in juli 2021 niet meer de gemachtigde van gedaagde zou zijn. Ook zou X niet van alle erfgenamen van gedaagde opdracht hebben gekregen om hen in de onderhavige procedure te vertegenwoordigen. In een eerdere de rolbeschikking is deze kwestie al beoordeeld en de rolrechter heeft toen geoordeeld dat de conclusie van antwoord niet onbevoegd is ingediend. De kantonrechter ziet geen aanleiding om van dat oordeel af te wijken. In aanvulling op de overwegingen van de rolrechter stelt de kantonrechter dat, nu de procedure op naam van gedaagde wordt voortgezet, iemand namens gedaagde het woord zal moeten voeren in deze procedure. Anders zou de vordering van eiser als onbetwist (zonder verdere inhoudelijke beoordeling) moeten worden toegewezen, terwijl vaststaat dat gedaagde het niet eens was met de vordering en om die reden X had ingeschakeld. Daarbij komt dat het voeren van verweer naar het oordeel van de kantonrechter niet meer dan redelijk en in het belang van elke erfgenaam van gedaagde is. Onbetwiste toewijzing van de vordering zou een – mogelijk ten onrechte – benadeling van de erfenis van gedaagde voor een bedrag van (meer dan) € 15.000 betekenen. X heeft uitgelegd, dat het lastig is om op korte termijn toestemming te krijgen van alle erfgenamen, omdat een van de erfgenamen, een kind van de overleden partner van gedaagde, niet reageert op de oproepen. Weliswaar heeft X dit standpunt niet met stukken onderbouwd, maar gelet op het feit dat zij advocaat is, hecht de kantonrechter op dit processuele punt, gelet op alle omstandigheden van het geval, waarde aan deze verklaring.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 17-03-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:2444

Zaaknummer: 9308013 \ CV EXPL 21-4381

Rechters: J.A.M. Jansen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In haar conclusie stelt de A-G dat de privatieve bevoegdheid van de executeur mede omvat de door een erflater ingezette procedure tot verkrijging van een vervangende machtiging tot wijziging splitsingsakte.

Inzake een verzoek tot het verlenen van een vervangende machtiging tot wijziging van een splitsingsakte (art. 5:140 BW) is erflater tijdens de procedure in hoger beroep overleden en is de zaak op diens naam voortgezet. De rolraadsheer heeft het verzoek gehonoreerd om Y in diens hoedanigheid van executeur in de nalatenschap van erflater in het geding te roepen. In haar conclusie overweegt A-G Rank-Berenschot dat de executeur privaat bevoegd is te procederen in zaken betreffende het beheer van de nalatenschap. Daaronder valt tevens de door erflater als appartementseigenaar ingezette procedure tot verkrijging van een vervangende machtiging.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-03-2023

ECLI: ECLI:NL:PHR:2023:260

Zaaknummer: 21/04343

Rechters: E.B. Rank-Berenschot

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Een opdracht om een bedrag te schenken kan na overlijden alleen worden uitgevoerd met medewerking van alle erfgenamen.

Uit een tussenvonnis (ECLI:NL:RBNHO:2022:10244, ERF 2022-0329) blijkt dat gedaagden betogen dat moeder een schenkingsovereenkomst had gesloten met X. Die overeenkomst hield in dat moeder een bedrag van € 12.500 zou schenken, welk bedrag X vervolgens aan anderen ten goede zou laten komen. Door het overlijden van moeder heeft zij deze afspraak niet zelf na kunnen komen. Na het overlijden van moeder hebben gedaagden alsnog het geld geschonken aan X. Zij deden dit omdat zij zich hiertoe moreel verplicht voelden. Thans oordeelt de rechtbank dat gedaagden de € 12.500 moeten terugbetalen aan de nalatenschap. Zij zijn er – zo de rechtbank – niet in geslaagd om te bewijzen dat is betaald ter uitvoering van een voor het overlijden van erflaterster bestaande schenkingsovereenkomst. De rechtbank sluit niet uit dat erflaterster aan gedaagden opdracht heeft gegeven om het bedrag aan X te schenken, maar – anders dan gedaagden kennelijk dachten – kan volgens de rechtbank na het overlijden van erflaterster aan die opdracht geen uitvoering meer worden gegeven zonder de medewerking van alle erfgenamen.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 08-03-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:2140

Zaaknummer: C/15/324556 / HA ZA 22-79

Rechters: W.S.J. Thijs

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Ernstige tekortkomingen door bezwaarde respectievelijk vruchtgebruiker leiden tot instelling van een bewind over het bezwaarde vermogen/een deel van het vruchtgebruik.

In twee zaken (ECLI:NL:GHSHE:2023:873 en ECLI:NL:RBMNE:2023:1394) leidt het niet-nakomen van de (overeenkomstig van toepassing zijnde) vruchtgebruikbepalingen tot de instelling van een artikel 3:221 lid 1 BW-bewind.

In ECLI:NL:GHSHE:2023:873 komt moeder – bezwaarde – na het overlijden van vader haar verplichtingen als bezwaard erfgename niet na. Volgens de rechtbank betekent een redelijke uitleg van de door moeder met de verwachters/dochter gemaakte afspraak dat moeder een jaarlijkse actualisering van de in 2020 opgemaakte boedelbeschrijving verstrekt, en daarbij ten behoeve van maximale inzichtelijkheid de structuur van de boedelbeschrijving zo veel mogelijk zal volgen. Het jaarlijks verstrekken van de IB-opgave en de jaaroverzichten van de rekeningen is dan dus niet voldoende. Ook heeft moeder ten onrechte allerlei kosten ten laste van het bezwaard vermogen gebracht. Het hof doelt op de schenkingen aan de kleinkinderen terwijl in vaders testament is bepaald dat de bezwaarde slechts bevoegd is tot het doen van giften uit het bezwaarde vermogen aan diegenen die op het moment tot het doen van de gift verwachters [de dochters van moeder] zijn. Deze bepaling tezamen met alle andere in het testament opgenomen tweetrapsregels maken dat er geen sprake was van een onbeperkte schenkingsbevoegdheid. Anders dan moeder veronderstelde, vallen de kleinkinderen niet onder ‘verwachters’ zolang hun respectievelijke moeders nog leven. Ook kan niet worden betoogd dat schenkingen aan kleinkinderen per definitie (mede) hun respectievelijke moeders tot voordeel strekken, dit nog los van het feit dat de erflater het anders heeft geregeld. Moeder is ook andere verplichtingen uit het testament niet nagekomen. Daarmee kan naar het oordeel van het hof de conclusie worden getrokken dat moeder in ernstige mate tekortschiet in de nakoming van haar verplichtingen als vruchtgebruiker. Het hof stelt het vruchtgebruik van moeder over de nalatenschap van vader onder bewind en benoemt conform verzoek een bewindvoerder.

In zaak ECLI:NL:RBMNE:2023:1394 heeft erflater aan zijn tweede echtgenote [X] het

vruchtgebruik gelegateerd van het zuiver deel van zijn nalatenschap en zijn dochter [Y] tot enig erfgename benoemd. Het vermogen van X is in september 2020 onder meerderjarigenbewind gesteld. Mede in verband met de bij haar geconstateerde Alzheimer heeft X de tot de nalatenschap behorende woning verlaten en na een jaar leegstand is de zoon van X in de woning ingetrokken. In juli 2020 is het vruchtgebruik van de woning voor de duur van één jaar onder bewind gesteld. In augustus 2022 heeft het Hof Arnhem-Leeuwarden (ECLI:NL:GHARL:2022:6989, ERF 2022-0254) geoordeeld dat X in ernstige mate tekortschiet in haar verplichtingen als vruchtgebruikster jegens Y door haar zoon in de woning te laten wonen, zodat de rechtbank is overgegaan tot het wederom (voor de duur van de procedure in hoofdzaak) onder bewind stellen van het vruchtgebruik van de woning. Tegen deze uitspraak is cassatie ingesteld. In onderhavige procedure vordert Y de verlenging van de termijn waarvoor het bewind is ingesteld. De rechtbank sluit zich aan bij de overwegingen van het hof en stelt het vruchtgebruik van de woning opnieuw onder bewind.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 16-03-2023

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2023:873

Zaaknummer: 200.313.809_01

Rechters: R.R.M. de Moor, B.E.L.J.C. Verbunt en C.M. Molhuysen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Door vereffenaar gevorderde terugbetaling van opgenomen/overgeboekte bedragen wordt deels wel en deels niet toegewezen.

Moeder/erflaatster is in 2018 overleden. In haar testament heeft zij haar zoon [gedaagde] en haar dochter voor gelijke delen tot haar erfgenaam benoemd en een andere zoon en dochter onterfd. De erven hebben de nalatenschap beneficiair aanvaard. Op verzoek van gedaagde heeft de rechtbank in 2021 een vereffenaar benoemd. Die vereffenaar stelt dat gedaagde zonder recht of titel gelden aan de rekeningen van moeder heeft onttrokken en dat gedaagde weigert die beweerdelijk onttrokken gelden aan de nalatenschap te voldoen. De vereffenaar grondvest zijn vordering op onrechtmatige daad. Anders dan de vereffenaar aanvoert, is het aan de vereffenaar om te stellen en, bij gemotiveerde betwisting, om te bewijzen dat sprake is van onrechtmatige onttrekkingen. Eveneens anders dan de vereffenaar stelt, doet gedaagde geen beroep op een rechtvaardigingsgrond ten aanzien van die beweerde onttrekkingen, hetgeen zou inhouden dat op grond van het bepaalde in artikel 6:162 lid 2 BW op gedaagde de stelplicht en de bewijslast rusten van het bestaan van die rechtvaardigingsgrond. Dat zou immers veronderstellen dat gedaagde erkent dat de onttrekkingen in beginsel onrechtmatig zijn. Gedaagde betwist echter juist dat de onttrekkingen op zichzelf onrechtmatig zijn, omdat deze door moeder werden gewenst, zodat zij daarmee zelf, of dat gedaagde daarmee voor haar, betalingen zou kunnen verrichten. Krachtens artikel 150 Rv is het aan de vereffenaar om te stellen en te bewijzen dat sprake is van onrechtmatige onttrekkingen. Vervolgens gaat de rechtbank in op de diverse onttrekkingen/overboekingen. De rechtbank constateert dat op grond van de door hem met moeder gemaakte afspraak de kosten van de boodschappen voor rekening van gedaagde komen, en stelt schattenderwijs het terug te betalen bedrag vast. Ook is niet erg plausibel de verklaring dat de aan hem overgeboekte bedragen vervolgens door gedaagde in contanten aan moeder ter beschikking zijn gesteld. Terugbetaling van een aantal andere bedragen wordt afgewezen. De rechtbank betreft in dat oordeel ook het feit dat de door de vereffenaar overgelegde bankafschriften een periode van ruim vijf jaar en 134 pagina's beslaan, en de volgens gedaagde opgevoerde bestemmingen van die gelden, zoals de kosten van etentjes, uitstapjes, kappers- en manicurebezoeken en kleding, niet voor (lijken te) komen, terwijl die toch betaald zullen moeten zijn.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 08-03-2023

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2023:2118

Zaaknummer: C/03/300247 / HA ZA 21-641

Rechters: V.E.J. Noelmans

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hof wijst verweer af van ex artikel 4:184 lid 2 sub d BW in persoon tot betaling veroordeelde vereffenaar dat diens ernstig tekortschieten werd veroorzaakt door zijn psychische gesteldheid.

In eerste aanleg is X zowel in hoedanigheid van vereffenaar als in persoon veroordeeld om aan legitimaris Y diverse bedragen te voldoen. X stelt dat hij niet, zoals de rechtbank heeft overwogen, ernstig en verwijtbaar is tekortgeschoten als vereffenaar van erflaters nalatenschap. X stelt dat van een dergelijk tekortschieten geen sprake kan zijn omdat hij op grond van zijn psychische gesteldheid en vanwege een gebrek aan financiële middelen niet in staat was om de vereffening op een behoorlijke wijze uit te voeren. Het hof citeert de overweging van de rechtbank in eerste aanleg waaruit volgt dat X in zijn taak als vereffenaar ernstig tekort is geschoten én dat hem daarvan een verwijt kan worden gemaakt. X heeft betalingen van niet tot de nalatenschap horende schulden toegestaan of bewerkstelligd terwijl er schuldeisers van de nalatenschap zijn die óók moeten worden voldaan. Dit bracht de rechtbank ertoe om X ex artikel 4:184 lid 2 sub d BW ook in persoon (tot betaling) te veroordelen. In appèl voert X onder meer aan dat hem op eigen verzoek ontslag is verleend als executeur. Kort en goed overweegt het hof dat zonder nadere toelichting, welke ontbreekt, niet begrijpelijk is op welke wijze een op eigen verzoek verkregen ontslag als executeur zou moeten leiden tot de conclusie dat het enige maanden later tekortschieten in de taakuitoefening als vereffenaar niet ernstig en verwijtbaar kan zijn. Het hof overweegt daarbij dat X op geen enkele wijze zijn stelling heeft onderbouwd dat zijn psychische gesteldheid hem in zijn taakuitoefening als executeur en – later – als vereffenaar belemmerde: medische informatie waaruit die gesteldheid zou kunnen worden afgeleid ontbreekt. Het hof bekrachtigt het bestreden vonnis.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 14-03-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:2222

Zaaknummer: 200.304.740/02

Rechters: M.H.F. van Vugt, J.H. Lieber en J.W.A. Biemans

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Dagvaarding pro se en niet in hoedanigheid van executeur leidt niet tot niet-ontvankelijkheid.

De voorzieningenrechter stelt vast dat gedaagde pro se is gedagvaard en niet (ook) in haar hoedanigheid als executeur van de nalatenschap van erflater. De vraag in welke hoedanigheid een partij optreedt, vergt uitleg van de dagvaarding. In verband met de aard van dat stuk en de belangen van de wederpartij moeten strenge eisen worden gesteld aan de duidelijkheid van de formulering van de dagvaarding. Deze strenge eisen brengen echter niet mee dat steeds – uitdrukkelijk – melding moet worden gemaakt van de hoedanigheid van een procespartij (ECLI:NL:HR:2004:AP1435). Hoewel op het voorblad van de dagvaarding niet is vermeld dat gedaagde in haar hoedanigheid van executeur van de nalatenschap wordt gedagvaard, leidt dit enkele feit nog niet tot het oordeel dat eiseres niet-ontvankelijk is in haar vorderingen. Voor de uitleg van de dagvaarding acht de voorzieningenrechter van belang dat daarin uitdrukkelijk wordt vermeld dat gedaagde executeur is in de nalatenschap van erflater. Nu eiseres de vorderingen in de dagvaarding (mede) heeft gegrond op artikel 4:148 BW, en gedaagde ook als zodanig tegen deze stellingen verweer heeft gevoerd, blijkt in genoegzame mate dat de vorderingen (ook) zijn ingesteld tegen gedaagde in haar hoedanigheid van executeur in de nalatenschap van erflater, zodat er geen reden is om eiseres niet-ontvankelijk te verklaren.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 13-03-2023

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2023:2364

Zaaknummer: C/03/314693 / KG ZA 23-70

Rechters: R.J.M.G. Rulkens

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Ten aanzien van de woning in Frankrijk is geen sprake van een erfrechtelijk geschil en is de Franse rechter exclusief bevoegd.

In een zaak die in hoofdzaak onder meer ziet op uitbetaling van een gelegateerde geldsom en het al dan niet kunnen verrekenen daarmee van vermeende vorderingen van de erfgenamen op de legataris X [eiseres] en de in reconventie [door de gedaagden/erfgenamen] ingestelde vordering tot onder meer opheffing van de onverdeeldheid van een aan X en erflater tezamen in eigendom toebehorende en in Frankrijk gelegen woning, vordert X dat de rechtbank zich onbevoegd verklaart van de vorderingen in reconventie kennis te nemen. X voert daartoe aan dat de Franse rechter bevoegd is, omdat X in Frankrijk woont en het gaat om de verdeling van een woning in Frankrijk waarvan X mede-eigenaar is. X is geen erfgenaam. De rechtbank gaat voorbij aan het bezwaar van gedaagden over de manier waarop het bevoegdheidsincident is opgeworpen, omdat de rechtbank ook zonder dat een daartoe strekkend verweer is gevoerd, eerst moet beslissen of de Nederlandse rechter bevoegd is om te oordelen over een geschil met een internationaal karakter. Ook het belang van partijen en een doelmatige procesvoering nopen om voorafgaand aan de behandeling van de hoofdzaak te oordelen over de bevoegdheid. Erflater is in 2021 overleden zodat de ErfVo van toepassing is. Erflater had op het tijdstip van zijn overlijden zijn gewone verblijfplaats in Nederland, zodat de Nederlandse rechter op grond van artikel 4 ErfVo bevoegd is om uitspraak te doen over de erfopvolging in haar geheel. De ErfVo is ook van toepassing op de verdeling van de nalatenschap. Voor zover de vorderingen zien op de afwikkeling van de nalatenschap van erflater is de Nederlandse rechter dus bevoegd. Een geschil over een eenvoudige gemeenschap valt onder de werkingssfeer van Verordening Brussel I-bis. Op grond van artikel 24 van die verordening zijn voor zakelijke rechten op onroerende zaken bij uitsluiting bevoegd de gerechten van de lidstaat waar de onroerende zaak gelegen is, ongeacht de woonplaats van partijen. De vordering die ziet op het beëindigen van de onverdeeldheid van de woning in Frankrijk beoogt de goederenrechtelijke levering – de eigendomsoverdracht – van de woning tot stand te brengen. Daarmee raakt deze vordering een zakelijk recht op onroerende zaken en valt de vordering binnen het toepassingsbereik van genoemd artikel 24 en dus is op dit punt de Franse rechter exclusief bevoegd en komt de Nederlandse rechter dus geen bevoegdheid toe.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 29-03-2023

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2023:4412

Zaaknummer: C/09/632981 / HA ZA 22-648

Rechters: P. Dondorp

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hof gaat voorbij aan de stelling dat de Recofa-richtlijn niet voorziet in de situatie dat een niet-advocaat werkzaamheden van een curator uitvoert.

Krachtens artikel 4:206 lid 3 BW heeft een door de rechter benoemde vereffenaar recht op het loon dat door de kantonrechter vóór het opmaken van de uitdelingslijst wordt vastgesteld. Appellant is het niet eens met het door de kantonrechter vastgestelde loon dat lager uitvalt dan hetgeen waarom hij had verzocht. De kwestie draait om de vraag of van de reguliere toepassing van de ervaringsfactoren conform de Recofa richtlijnen moet worden afgeweken met betrekking tot de door de medewerkster van appellant gedane werkzaamheden. Het hof beantwoordt die vraag ontkennend. Deze Recofa-richtlijnen zijn zogenoemde rechtersregelingen die een bijdrage beogen te leveren aan een uniforme toepassing van het recht. Zij dienen, evenals de overige rechtersregelingen, de voorspelbaarheid en rechtszekerheid. Met de kantonrechter is het hof van oordeel dat er geen aanleiding is om van Recofa-richtlijnen af te wijken. Aan de stelling van appellant dat de Recofa-richtlijnen niet voorzien in een situatie waarin een niet-advocaat de werkzaamheden van een curator verricht en daarvoor ook de verantwoordelijkheid draagt (en dat om die reden een hogere ervaringsfactor moet worden toegekend) gaat het hof voorbij. Appellant is immers benoemd tot vereffenaar en hij draagt als zodanig de – uiteindelijke – verantwoordelijkheid voor de vereffening en hij is ook verantwoordelijk voor de medewerkers die hij daarbij inzet en hun niveau.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 21-12-2022

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2022:2853

Zaaknummer: 200.307.334/01

Rechters: A.E. Sutorius-van Hees, A.N. Labohm en L.A.G.M. van der Geld

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Is een schadevergoeding verschuldigd wegens tijdens de erfrechtprocedure gedane (vermeende) lasterlijke uitlatingen?

In een erfrechtelijke procedure waarin gedaagde en eiser zijn betrokken, heeft gedaagde gesteld dat eiser in Zuid-Afrika meermaals frauduleus zou hebben gehandeld. Aan het verzoek op deze stellingen terug te komen, is geen gevolg gegeven. Eiser vordert in onderhavige procedure gedaagde te veroordelen om aan hem € 25.000 te betalen. Volgens eiser zijn de stellingen lasterlijk, nu het gaat om ongefundeerde beschuldigingen van strafbare feiten. Die uitlatingen vinden geen steun in het feitenmateriaal en worden ook niet gedragen door deugdelijk onderzoek. De desbetreffende stellingen voegen volgens eiser ook niets toe aan het verweer van gedaagde in de procedure(s) in hoofdzaak. Eiser stelt dat hij in zijn eer en goede naam is aangetast en reputatieschade heeft geleden. In deze zaak moet allereerst worden beoordeeld of de uitlatingen een onrechtmatige daad opleveren in de zin van artikel 6:162 BW. De kantonrechter beantwoordt die vraag ontkennend. Op zichzelf is voorstelbaar dat het voor eiser onprettig is om met deze uitlatingen geconfronteerd te worden, nu die volgens hem ongefundeerd zijn. Dat is echter niet voldoende om die uitlatingen als onrechtmatig aan te merken. Tegenover het recht van eiser op eer en goede naam, staat immers het recht van gedaagde op vrijheid van meningsuiting. Bij de afweging van die belangen dient onder meer te worden gelet op de ernst van de te verwachten gevolgen van de uitlatingen voor eiser, het belang van de gedane uitlatingen voor gedaagde en de mate waarin die uitlatingen steun vinden in het op dat moment beschikbare feitenmateriaal dan wel anderszins niet lichtvaardig zijn gedaan. Ook speelt een rol dat niet te snel een beperking mag worden opgelegd aan wat partijen in een procedure naar voren mogen brengen. Tevens is relevant dat de uitlatingen van gedaagde zijn gedaan in de relatieve beslotenheid van gerechtelijke procedures. Als er als gevolg van de uitlatingen van gedaagde al sprake zou (kunnen) zijn van een aantasting van de eer en goede naam, dan geldt die aantasting slechts ten opzichte van de in die gerechtelijke procedures betrokken partijen en eventuele andere aanwezigen. Bovendien heeft eiser in het kader van die gerechtelijke procedures voldoende gelegenheid om de eventuele onjuistheid van die uitlatingen aan de orde te stellen. Bovendien heeft gedaagde aangegeven waarom de gedane uitlating relevant was, te weten zijn stelling dat eiser zonder toestemming van erfflater een cheque van hem zou hebben geïncasseerd.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 21-12-2022

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2022:5949

Zaaknummer: 9849974

Rechters: M.W.A. Schimmel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In een verdelingsgeschil oordeelt de rechtbank over de ontvankelijkheid ter zake van een in reconventie ingestelde vordering tot een andere verdeling dan in conventie werd gevorderd.

A c.s. [eisers in conventie/verweerders in reconventie] hebben zich op het standpunt gesteld dat B c.s. [gedaagden in conventie/eisers in reconventie] niet-ontvankelijk is in zijn vorderingen in reconventie, omdat B c.s. een andere wijze van verdeling voorstaat en dit een verweer is tegen de door A c.s. gevorderde wijze van verdeling. Het instellen van een eis in reconventie om tot een andere verdeling te komen was niet nodig, aldus A c.s. De rechtbank stelt dat het niet noodzakelijk is om in een procedure tot verdeling van een gemeenschap een reconventionele vordering in te stellen als een deelgenoot het niet eens is met een door de andere deelgenoot voorgestelde verdeling. Het voeren van verweer strekkende tot een andere wijze van verdelen dan zoals door de eisende partij is gevorderd, is voldoende. De achtergrond hiervan is dat de rechtbank bij het vaststellen van een verdeling niet gebonden is aan de door ieder van partijen voorgestane wijze van verdeling, maar dat zij de verdeling kan vaststellen op een wijze die haar het meest geraden voorkomt. Hoewel het gelet op het voorgaande niet noodzakelijk is, staat het B c.s. wel vrij om in het onderhavige geschil een eigen vordering in te stellen met een door hem voorgestane specifieke verdeling. B c.s. kan daarom worden ontvangen in zijn vorderingen in reconventie.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 29-03-2023

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2023:1728

Zaaknummer: 399742

Rechters: M.M.K.J. Steketee

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Er is sprake van slecht bewind omdat de meerderjarigebewindvoerder de erfenis van betrokkene niet reserveert voor schuldsaneringstraject.

In 2017 is een beschermingsbewind ingesteld over de goederen van X en is Y tot bewindvoerder benoemd. In 2018 is er een akkoord met de schuldeisers getroffen in het kader van de Minnelijke Schuldhulpverlening Natuurlijke Personen (MSNP). In 2019 is de moeder van X overleden. Y heeft namens X de nalatenschap beneficiair aanvaard en in 2020 is circa € 1500 aan X uitgekeerd. In 2020 is Y ontslagen als bewindvoerder en is Z als opvolgend bewindvoerder benoemd. De door Y opgestelde rekening en verantwoording hebben X en Z niet willen ondertekenen. Thans stelt Z dat verweerster Y slecht bewind heeft gevoerd en dat X als gevolg daarvan schade heeft geleden. Z verwijt Y dat Y niet heeft gespaard voor de boedelafdracht aan de schuldhulpverlening die in februari 2021 klaar zou zijn. Verder is de erfenis die X heeft ontvangen gebruikt voor andere doeleinden. Volgens de kantonrechter is Y te verwijten dat het erfdeel niet is gereserveerd voor de schuldeisers, waardoor de succesvolle afronding van het MSNP-traject in gevaar kwam. Y heeft geen goede verklaring kunnen geven waarom het geld niet is gereserveerd voor de schuldeisers. De extra uren die Z heeft moeten maken om de MSNP alsnog tot een goed einde te brengen, waren niet nodig geweest. Het is dan ook niet redelijk om deze uren ten laste van X of de gemeenschap te brengen, nu het om schade gaat als gevolg van slecht bewind door Y. Het is daarom redelijk om deze schade ten laste van Y te brengen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 04-04-2023

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2023:4764

Zaaknummer: 8981563 EJ VERZ 21-70640

Rechters: D. de Loor

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De A-G concludeert onder meer over de gevolgen van een tweetal ontvankelijkheidskwesties omdat zowel aan de kant van eisers als gedaagden een overlijden heeft plaatsgevonden.

Tussen de dochters en enig erfgenamen van erflaatster aan de ene kant en de (erfgenamen van de) zoons van erflaatster aan de andere kant is in geschil of er bij de verkoop van twee percelen grond door de moeder aan de zoons onrechtmatig is gehandeld door de zoons. De A-G dient allereerst over twee ontvankelijkheidskwesties te adviseren omdat er tijdens de procedure in eerste aanleg zowel een overlijden heeft plaatsgevonden aan de kant van eiser (te weten moeder) als aan de kant van gedaagde (te weten een van de zoons). De A-G meent dat, ondanks een onjuiste aanduiding in de procesinleiding, de dochters ontvankelijk zijn in cassatie voor zover zij als gezamenlijke erfgenamen van moeder optreden. Voor zover het cassatieberoep jegens verweester als executeur is ingesteld, dient het cassatieberoep niet-ontvankelijk te worden verklaard. De A-G oordeelt ten aanzien van het cassatiemiddel dat er sprake is van een innerlijke tegenstrijdigheid in de vonnissen van het hof welke zich niet leent voor eenvoudig herstel. Het hof heeft in een tussenvonnis namelijk opgenomen dat de schade later aan de orde zal komen, maar komt daar in het eindvonnis niet op terug. Het middel is daarom terecht voorgesteld en de A-G concludeert tot vernietiging en verwijzing.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-03-2023

ECLI: ECLI:NL:PHR:2023:261

Zaaknummer: 22/02008

Rechters: E.M. Wesseling-van Gent

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Niet de rechtbank, maar de kantonrechter is bevoegd in de (verzoekschrift)procedure tot vaststelling van een vordering uit hoofde van de wettelijke verdeling.

Eiseres verzoekt de rechtbank haar vordering op gedaagde uit hoofde van de wettelijke verdeling vast te stellen. Omdat krachtens artikel 4:15 BW te dezer zake de kantonrechter bevoegd is, verklaart de rechtbank zich onbevoegd om van de vorderingen in hoofdzaak en incident kennis te nemen en verwijst de zaak naar de kantonrechter. Eiseres heeft een verkeerd inleidend processtuk gebruikt en de procedure zal, gelet op het bepaalde in artikel 69 Rv, moeten worden voortgezet als verzoekschriftprocedure. De rechtbank geeft eiseres de gelegenheid het inleidend processtuk te verbeteren, en beveelt dat de procedure wordt voortgezet volgens de regels die gelden voor de verzoekschriftprocedure en geeft partijen de gelegenheid hun stellingen aan de dan toepasselijke procedureregels aan te passen ex artikel 69 lid 4 Rv.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 22-03-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:2696

Zaaknummer: C/15/336234 / HA ZA 23-72

Rechters: A.C. Haverkate

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***In een failliet verklaarde nalatenschapsboedel veroordeelt het
Gemeenschappelijk Hof een STAK tot meewerken aan decertificering
van de door haar uitgegeven certificaten.***

Tot de nalatenschap van de in februari 2021 overleden erflater behoren alle door een STAK uitgegeven certificaten in het kapitaal van holding X. In de statuten van de STAK staat dat certificaten slechts tegen afgifte van aandelen kunnen worden ingetrokken dan wel ingeleverd. In mei 2021 is de boedel van erflater in staat van faillissement verklaard. De STAK weigert gehoor te geven aan het verzoek van de curator in dit faillissement om mee te werken aan de decertificering. In het midden kan blijven of de STAK onrechtmatig heeft gehandeld door te weigeren mee te werken aan decertificering. Volstaan kan worden met de overweging dat in kort geding voldoende aannemelijk was en is dat de STAK de rechtsplicht had en heeft om aan decertificering mee te werken en dat een belangenafweging niet tot afwijzing van de vordering leidt. Op de door het Gerecht gebruikte gronden was en is dat het geval. Er zijn geen rechtens te respecteren belangen gesteld of gebleken die zich ertegen verzetten dat de STAK de verlangde medewerking verleent.

Instantie: Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Datum uitspraak: 28-03-2023

ECLI: ECLI:NL:OGHACMB:2023:45

Zaaknummer: AUA2022H00070

Rechters: E.M. van der Bunt, G.C.C. Lewin en J. de Boer

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het Hof van Justitie EU oordeelt over inschrijfbaarheid van een in een ander land afgelegde verklaring van verwerping.

Naar aanleiding van een prejudiciële vraag oordeelt het Hof van Justitie van de Europese Unie dat de Erfrechtverordening zich er niet tegen verzet dat, wanneer een erfgenaam bij een gerecht van de lidstaat van zijn gewone verblijfplaats een verklaring van verwerping van de nalatenschap heeft laten inschrijven van een erflater die ten tijde van zijn overlijden zijn gewone verblijfplaats in een andere lidstaat had, een andere erfgenaam nadien in die lidstaat ook verzoekt om inschrijving van die verklaring. Geoordeeld moet worden dat een erfgenaam die baat kan hebben bij een dergelijke verklaring het gerecht (dat bevoegd is om uitspraak te doen over een erfopvolging) moet kunnen informeren over het bestaan van die verklaring, wanneer de verwerpende erfgenaam dat niet zelf heeft gedaan, teneinde de afwikkeling van deze erfopvolging te vergemakkelijken. In dit verband moet worden benadrukt dat het feit dat het gerecht (dat bevoegd is om uitspraak te doen over de erfopvolging) op de hoogte wordt gebracht van het bestaan van een verklaring van verwerping van deze nalatenschap (die door een andere erfgenaam is afgelegd voor het gerecht van de lidstaat van zijn gewone verblijfplaats in de zin van art. 13 van de ErfVo) geen verklaring namens een derde vormt, maar enkel een kennisgeving van die verklaring van verwerping aan dat eerste gerecht. Voorts is de omstandigheid dat de wettelijke regeling van een lidstaat voorziet in een registratie van die verklaring van verwerping in een gerechtelijk register (zodat alle verklaringen van aanvaarding of verwerping van een nalatenschap op een en dezelfde plaats en in één enkel gerechtelijk register worden ingeschreven van waaruit de overeenkomstige nasporingen kunnen worden verricht) in dit verband irrelevant. Voor zover wordt aangegeven dat het naar het recht van het andere land niet mogelijk is om verklaringen van derden te laten inschrijven in het boek betreffende de aanvaarding of verwerping van nalatenschappen, moet bovendien worden vastgesteld, dat het in voorkomende gevallen aan de rechter staat om de volle werking van artikel 13 ErfVo te verzekeren door te aanvaarden dat de verklaring van verwerping van de nalatenschap aan hem wordt overgelegd door een andere erfgenaam dan degene die deze verklaring heeft afgelegd in de lidstaat van zijn gewone verblijfplaats, en daarbij in voorkomend geval elke strijdige bepaling van de nationale wetgeving buiten toepassing te laten.

Instantie: Hof van Justitie van de Europese Unie

Datum uitspraak: 30-03-2023

ECLI: ECLI:EU:C:2023:277

Zaaknummer: ECLI:EU:C:2023:277

Rechters: M. Ilešič, I. Jarukaitis en Z. Csehi

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof constateert dat de in 1992 van tafel en bed gescheiden echtgenoten zich niet hebben verzoend, en de van tafel en bed gescheiden echtgenote derhalve geen erfgenaam is van erflater.

De in 1990 tussen A en B uitgesproken scheiding van tafel en bed is in 1992 ingeschreven in het huwelijksgoederenregister. Als A in 2005 overlijdt, worden in opdracht van B een tweetal verklaringen van erfrecht afgegeven waarin onder meer staat dat A en B in wettelijke gemeenschap van goederen waren gehuwd, A drie kinderen achterlaat en dat de wettelijke verdeling van toepassing is. In geschil is of zoals geïntimeerden (moeder B en een van de kinderen) stellen A en B zich vormvrij hebben verzoend als bedoeld in het tot 1 juni 2001 geldende artikel 1:176 BW (oud) waardoor de scheiding van tafel en bed van rechtswege is komen te vervallen. Het hof stelt vast dat de verzoening in ieder geval niet uit het huwelijksregister blijkt en dat een vormvrije verzoening derhalve uitsluitend vóór 1 juni 2001 kan hebben plaatsgehad. Of hiervan sprake is, is afhankelijk van de omstandigheden van het geval, waarbij het – hernieuwde – samenwonen van de echtgenoten een relevante omstandigheid kan zijn (HR 16 januari 1936, *NJ* 1936/283), evenals de intentie van de echtgenoten en de wijze waarop zij zich naar buiten toe hebben gepresenteerd. De bewijslast ter zake van de verzoening rust op degene die het rechtsgevolg van de verzoening inroept. Partijen hebben een grote hoeveelheid bewijsstukken en getuigenverklaringen ingebracht. Het hof oordeelt dat door uitsluitend het hernieuwde samenwonen als criterium te gebruiken, de rechtbank een onjuiste maatstaf heeft gehanteerd. Vervolgens beoordeelt het hof een groot aantal andere feitelijke omstandigheden zoals inschrijving BRP, gezamenlijke vakanties en financiële verwevenheid en gaat voorbij aan de grote hoeveelheid ingebrachte verklaringen van familie en vrienden van beide partijen, omdat de verklaringen lijnrecht tegenover elkaar staan en deze voor het hof – na een nauwkeurige bestudering van deze verklaringen – geen overtuigende aanknopingspunten bieden voor de juistheid van de over en weer ingenomen stellingen met betrekking tot de verzoening. Alle genoemde omstandigheden in onderlinge samenhang beoordelend, is het hof van oordeel dat in hoger beroep niet is komen vast te staan dat A en B zich na de scheiding van tafel en bed op enig moment vóór 1 juni 2001 hebben verzoend. Het hof vernietigt het vonnis van de rechtbank.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 28-03-2023

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2023:517

Zaaknummer: 200.298.856/01

Rechters: F. Ibili, E.A. Mink en A. Zonneveld

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omdat legataris X niet bereid is het tot stellen van zekerheid en alle onderhoudskosten op zich te nemen, kunnen rechten van gebruik en bewoning niet worden gevestigd en verblijft X zonder recht of titel in de woning.

De in 2022 overleden erflater heeft aan zijn informele samenleefpartner X de rechten van gebruik en bewoning van zijn woonhuis gelegateerd en bepaald dat X verplicht is voor eigen rekening zorg te dragen voor onderhoud van de aan het recht van gebruik en bewoning onderworpen zaken, op de wijze als een goed gerechtigde betaamt, zulks zo veel mogelijk in overleg met de eigenaren. De erfgenamen (eisers in conventie) hebben bij de kantonrechter een verzoek ingediend tot vervallenverklaring van het legaat. Die zaak is gepland voor 26 juni 2023. In onderhavige zaak stellen eisers dat het recht van X om krachtens artikel 4:28 BW in de woning te verblijven inmiddels is geëindigd, dat X niet meewerkt aan het vestigen van het legaat en dat X de woning die zij zonder recht of titel bewoont, dient te verlaten. De reden waarom het legaat niet kan worden afgegeven, is onder meer dat X weigerachtig is om de woning te verzekeren en zekerheid te stellen. Ook is zij niet bereid om de onderhoudsverplichting voor haar rekening te nemen. Het op artikel 4:23 lid 1 BW gebaseerde verweer van X dat zij is vrijgesteld van de plicht tot zekerheidsstelling wijst de voorzieningenrechter af. X was immers de echtgenote van erflater. Anders X stelt, moet een vrijstelling van de plicht tot zekerheidsstelling als bedoeld in artikel 3:226 BW uitdrukkelijk worden verleend. Dat is i.c. niet geschied. Verder stelt de voorzieningenrechter dat X krachtens het testament – en in afwijking van artikel 3:226 jo. 3:220 BW – alle onderhoud voor haar rekening moet nemen. Voorbijgaand aan de door X geuite gedachte dat de onderhoudsplicht geen testamentaire last is, en niet-nakoming niet tot verval leidt, oordeelt de voorzieningenrechter dat X, nu het recht van gebruik en bewoning nog niet is gevestigd en de termijn van artikel 4:28 BW is verstreken, de woning zonder titel bewoont. Dat betekent dat de vordering tot ontruiming voor toewijzing gereed ligt. Ook wordt X meegegeven dat zij door te verklaren bereid te zijn genoemde verplichtingen na te komen, afgifte van het legaat kan bewerkstelligen.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 05-04-2023

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2023:2373

Zaaknummer: C/03/312882 / KG ZA 22-479

Rechters: I.M. Etman

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Langdurige afwikkeling niet ingewikkelde nalatenschap en getoond gebrek aan overzicht zijn gewichtige redenen tot ontslag executeur.

X is overleden in 2014 en heeft haar echtgenoot Y tot enig erfgenaam benoemd. Als Y in 2015 overlijdt, is de nalatenschap van X nog niet geheel afgewikkeld. X heeft vier kinderen tot erfgenaam benoemd en aan een vijfde diens legitieme portie gelegateerd. Kind 2, en bij diens ontstentenis kind 1, is tot executeur benoemd. In 2018 is een door kind 3 ingediend verzoek tot ontslag van de executeur afgewezen. In datzelfde jaar is het legaat aan kind 5 uitgekeerd. In eerste aanleg heeft de kantonrechter het verzoek van kind 1 om kind 2 wegens gewichtige redenen te ontslaan, afgewezen. Het hof is echter van oordeel dat sprake is van gewichtige redenen die het ontslag van de executeur rechtvaardigen. Het hof overweegt daartoe dat vaststaat dat de nalatenschap in juni 2015 is opengevallen en nu, bijna acht jaar later, nog steeds niet volledig is afgewikkeld. Kind 3 had reeds in 2018 de duur van de afwikkeling van de nalatenschap in een gerechtelijke procedure aan de orde gesteld. De kantonrechter heeft toen al overwogen dat de nalatenschap binnen afzienbare tijd kon worden afgewikkeld. Daarom was het destijds niet opportuun om de executeur te ontslaan en een nieuwe executeur te benoemen. Thans is het hof met de kinderen 1, 3 en 4 van oordeel dat onvoldoende is gebleken de executeur de nalatenschap thans binnen afzienbare tijd zal (kunnen) afwikkelen. Tijdens de mondelinge behandeling is bij het hof de indruk ontstaan dat de executeur hiertoe het overzicht ontbreekt. Zo heeft de executeur niet helder voor de geest hoe nu verder te handelen met betrekking tot de aangifte erfbelasting. Ook heeft zij iedere drie weken overleg met haar advocaat over de afwikkeling van de nalatenschap. Desondanks is het einde van de afwikkeling van de nalatenschap nog niet in zicht. Het hof is dan ook van oordeel dat de executeur ongeschikt is tot het (verder) uitoefenen van haar taken en dat sprake is van gewichtige redenen die het ontslag van de executeur rechtvaardigen.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 04-04-2023

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2023:826

Zaaknummer: 200.306.559/01

Rechters: C.M.J. Peters, H.A. van den Berg en R.M. Troost

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof wijst de vordering van de executeur tot nietigverklaring wegens misbruik van omstandigheden van door erflaatster gedane schenkingen af.

De nimmer gehuwde en in 2020 overleden erflaatster heeft vijf erfgenamen benoemd, onder wie de tevens tot executeur benoemd appellante. Geïntimeerden zijn een broer (niet-erfgenaam) en diens echtgenote. Kort en goed draait deze zaak om de door de executeur gevorderde verklaring voor recht dat zij terecht de nietigheid van schenking(en) heeft ingeroepen wegens misbruik van omstandigheden. Vooraf overweegt het hof dat uit de overgelegde stukken weliswaar niet blijkt dat de executeur de ruimschoots voldoende verklaring daadwerkelijk tegenover de erfgenamen heeft afgelegd, maar het hof gaat ervan uit dat dit wel is gebeurd, zodat de executeur bevoegd is deze procedure te voeren. Het hof constateert dat de executeur onvoldoende feiten en omstandigheden stelt om te kunnen oordelen dat sprake is geweest van misbruik van omstandigheden. Dat erflaatster op leeftijd was en zij in een verpleeghuis verbleef, is daartoe onvoldoende. Geïntimeerden hebben betwist dat erflaatster in een van hen afhankelijke positie verkeerde en appellante heeft ook dit niet nader onderbouwd. Ook de gevorderde rekening en verantwoording van het door geïntimeerden gevoerde beheer wordt afgewezen omdat erflaatster zelf in staat was haar wil te bepalen.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 21-02-2023

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2023:515

Zaaknummer: 200.308.879/01

Rechters: E.A. Mink, J.A. van Kempen en A.S. Mertens-de Jong

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Beroep door meerderjarige dochter op huurvoortzetting wordt toegewezen.

De door dochter aangevoerde feiten over de samen met moeder gevoerde huishouding betekenen volgens de dochter dat zij en moeder impliciet de keuze hebben gemaakt om blijvend en met een verwachting voor de toekomst samen te blijven wonen en dat dochter niet zou 'uitvliegen'. De rechtbank oordeelt dat de samenleving deels werd ingegeven door de behoefte aan hulp van moeder, maar ook was gericht op wederzijdse verzorging en gezelschap. Deze leefsituatie heeft tot het overlijden van moeder geduurd. Indien moeder nu nog zou leven, zou de samenleving worden voortgezet zoals reeds voorheen het geval was. Onvoldoende is gebleken dat de dochter gedurende de samenlevingsperiode met haar moeder op enig moment het voornemen heeft gehad op zichzelf te gaan wonen. Zij is slechts op advies van de verhuurder ingeschreven als woningzoekende en heeft in die context op woningen gereageerd. Wat deze zaak volgens de rechtbank bijzonder maakt, is het feit dat de dochter, die ten tijde van moeders overlijden 25,5 jaar oud was, samen met moeder is blijven wonen. Zij woonde op dat moment al 11 jaar samen met haar moeder, terwijl broer en zus al uit huis waren. Dit kan niet als tijdelijk worden bestempeld.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 29-03-2023

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2023:2158

Zaaknummer: 10079155 CV EXPL 22-2726

Rechters: P.J.M. Rouwen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De wettelijke verdeling is van kracht waardoor de kinderen geen rechthebbende zijn tot erflaters nalatenschap. Eiser kon volstaan met het in rechte dagvaarden van de langstlevende en is ontvankelijk.

In een geschil over een recht van overpad stelt gedaagde X dat zij en haar vier kinderen erfgenamen zijn en dat haar kinderen daardoor mede-eigenaar van de woning (en dus ook van het overpad) zijn. Er is volgens haar sprake van een rechtsverhouding waarbij het rechtens noodzakelijk is dat de beslissing ten aanzien van alle bij die rechtsverhouding betrokkenen in dezelfde zin luidt. X stelt dat eiser niet-ontvankelijk dient te worden verklaard in zijn vorderingen omdat hij haar kinderen niet mede heeft gedagvaard. Volgens de rechtbank gaat dit verweer niet op. De notaris heeft in de door X overgelegde verklaring van erfrecht vastgesteld dat op de nalatenschap de wettelijke verdeling van toepassing is en X dus van rechtswege de goederen van de nalatenschap heeft verkregen. De kinderen zijn dus niet opgevolgd in de goederen van erflater en zijn dus geen mede-eigenaar van de woning en het overpad. Dit betekent dat er in deze geen sprake is van een ondeelbare rechtsverhouding, zodat eiser kon volstaan met het alleen dagvaarden van X.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 29-03-2023

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2023:1804

Zaaknummer: C/05/395045 / HA ZA 21-546

Rechters: R.J.J. van Acht

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Notaris handelt als gemachtigde van erfgenamen bij verkoop beleggingsportefeuille nodeloos en daarmee te voortvarend en gaat aldus voorbij aan de bij hem bekende claim van klaagster ter zake van haar gerechtigdheid tot dit vermogen.

Notaris A is gemachtigde van de erfgenamen en heeft in die hoedanigheid aan de bank opdracht gegeven om de effectenportefeuille van erflaatster te liquideren. In diezelfde nalatenschap stelt X [klaagster] dat zij als tweetrapsbevoordeelde gerechtigd is tot de effectenportefeuille. De kamer rekent het A aan dat hoewel hij ten tijde van de liquidatie wist van de botsende standpunten van X en de erfgenamen ten aanzien van de effectenportefeuille, die portefeuille heeft laten liquideren. Op het moment van liquidatie was er voor A geen enkele aanleiding om voortvarend te handelen. Niet aannemelijk is geworden dat het risico dat de beleggingen op zeer korte termijn met meer dan 60% zouden dalen reëel was. A heeft niet betwist dat X tijdens leven het vermogen van erflaatster (voldoende zorgvuldig) beheerde. X heeft toegelicht dat de beleggingsportefeuille defensief was samengesteld. Ook is niet gebleken dat voor het beheer van de nalatenschap de liquidatie noodzakelijk was. Evenmin blijkt dat A hierover extern advies heeft ingewonnen, hetgeen – gelet op de waarde van de portefeuille (€ circa 14 miljoen) – wel in de lijn der verwachting had gelegen. Door de beleggingsportefeuille zo snel, zonder overleg en zonder noodzaak te liquideren is A voorbijgegaan aan onder andere de belangen van X. Gelet op de tegengestelde standpunten van klaagster en de erfgenamen-vereffenaars ten aanzien van de beleggingsportefeuille, had A pas op de plaats moeten maken en geen gebruik moeten maken van de door de erfgenamen-vereffenaars aan hem afgegeven volmacht. Van hem had mogen worden verlangd dat hij – in de gegeven omstandigheden – eerst de discussie over de vraag of X ook aanspraak kon maken op het vermogen, zou hebben afgewacht. De kamer concludeert dat A onvoldoende zorgvuldig heeft gehandeld en acht dit tuchtrechtelijk verwijtbaar.

Instantie: Kamer voor het notariaat in het ressort Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 17-03-2023

ECLI: ECLI:NL:TNORARL:2023:19

Zaaknummer: C/05/405523 KL RK 22-82

Rechters: D.T. Boks, C.G. Zijerveld en J.P.W.H.T. Becks

Wetsartikelen: